

Beslutningsforslag nr. B 151. Fremsat den 11. april 2003 af Tove Videbæk (KRF), Bodil Kornbek (KRF), Mogens Nørgaard Pedersen (KRF) og Jann Sjursen (KRF)

Forslag til folketingsbeslutning

om en miljølov for børn i daginstitutioner

Folketinget pålægger regeringen i folketingsåret 2003-04 at fremsætte forslag til en miljølov for børn i førskolealderen efter følgende retningslinjer:

1) Der indføres minimumsstandarder for børns psykiske og fysiske sundhed og udvikling ved pasning i daginstitutioner. Minimumsstandarderne skal blandt andet fastsætte reg-

ler for støjniveau, antal børn pr. voksen, antal kvadratmeter pr. barn, sikkerhed, udetid, stilletid og rammer for udviklingsaktiviteter.

- 2) Der sikres et uvildigt tilsyn med overholdelse af lovgivningen.
- 3) Loven træder i kraft fem år efter vedtagelsen.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med forslaget

Forslagsstillerne ønsker en lov, der sikrer børn i førskolealderen psykisk og fysisk sundhed i daginstitutioner. Dette skal ske ved indførelse af minimumsstandarder for støjniveau, antal børn pr. voksen, antal kvadratmeter pr. barn, sikkerhed (for eksempel røgalarmer i soverum), ude- og stille tid og udviklingsaktiviteter. Det er forslagsstillernes opfattelse, at mindstekrav til kvaliteten i daginstitutioner vil forbedre danske børns trivsel og udvikling. Kommunerne skal have den nødvendige tid til at indrette sig og træffe de fornødne økonomiske dispositioner. Derfor skal loven først træde i kraft fem år efter dens vedtagelse.

Der er et særlig påtrængende behov for en miljølov for børn, fordi der i disse år fokuseres meget på en tilpasning af daginstitutionerne m.v. i forhold til det fallende børnetal – frem for fokus på en styrkelse af kvaliteten. Det fremgår blandt andet af publikationen »Udfordringer og muligheder – den kommunale økonomi frem mod 2010«, udgivet af Finansministeriet, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i maj 2002. Socialministeriets KID-projekt er i den forbindelse en håndsækning til kvaliteten på området. Men når kommunerne er trængt økonomisk og der ikke er bindende krav til børns miljø i daginstitutionerne, så er det begrænset, hvad der kommer ud af forslag fra dette gode projekt.

Børn er mindst lige så beskyttelsesværdige som voksne arbejdstagere. Alligevel er det i dag kun de voksnes arbejdsmiljø, der er beskyttet. Forholdene i daginstitutionerne bør beskytte børnenes fysiske og psykiske sundhed og udvikling. Ikke alene er danske børn i daginstitutioner ofte syge. Deres ordforråd halter også efter, og mange børn får stemmeproblemer af for meget støj i institutionerne. Børn har behov for, at de voksne tager ansvaret for deres opvækstvilkår på en effektiv måde, så børnene reelt får bedre udviklingsmuligheder.

Det er nødvendigt at tage støjproblemer alvorligt i daginstitutionerne. Ifølge Socialforskningsinstituttet

har 16 pct. af den danske befolkning over 18 år problemer med hørelsen i en sådan grad, at de har visse eller store vanskeligheder med at følge med i en samtale, når flere personer er samlet (»Når hørelsen svigter« af Thomas Clausen, SFI 2003, side 19). Mulighed for at lege udenfor er en god måde at reducere det samlede støjniveau i daginstitutionen. Alligevel er det ikke alle børn, der har legepladser i tilknytning til deres institution.

De voksne, der er ansat i daginstitutionerne, er beskyttet af arbejdsmiljølovgivningen, som Arbejdstilsynet fører tilsyn med. Der er fastsat regler for, hvor meget støj voksne må udsættes for. Arbejdstilsynet konstaterede i januar 2003, at personalet i 234 daginstitutioner havde store problemer med støj, dårlig luftkvalitet, kulde og træk m.v. Arbejdstilsynet udtalte i den forbindelse, at meget tyder på, at de arbejdsmiljøansvarlige ikke lever op til deres ansvar (Arbejdstilsynets pressemeddelelse af 22. januar 2003 på www.at.dk). Ud af 234 institutioner var der støjproblemer i de 94. I børnehøjde vil de samme støjgener være endnu værre, ligesom der for børnene vil være endnu flere støjproblemer end målt for de voksne, simpelthen fordi børnene er i den højde, hvor støjen i en daginstitution som regel kommer fra – nemlig børnene selv.

For reelt at sikre børn mod et dårligt psykisk og fysisk miljø ønsker forslagsstillerne minimumsstandarder for, hvad man må udsætte børn for på centrale områder inden for dagpasning. I dag er det kommunerne, der fastlægger niveauet i daginstitutionerne, og det er også kommunerne, der fører tilsyn med børnenes forhold i de samme institutioner. Forslagsstillerne ønsker et uvildigt tilsyn med kvaliteten i daginstitutionerne. Det giver ikke mening, at det er samme myndighed, der både kontrollerer børns miljø i daginstitutionerne og tager stilling til det økonomiske grundlag for forbedringer i daginstitutionerne. Forslagsstillerne lægger med dette forslag ikke op til en ændring af embedslægers og andres specielle tilsyn på området.

Effekter af dagpasning

Socialforskningsinstituttet (SFI) har for Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) undersøgt de få internationale og danske forskningsresultater om, hvad dagpasning betyder for børn. (Effekter af dagpasning – en redegørelse for nationale og internationale forskningsresultater. Arbejdsrapport 18:2002« udarbejdet af Anne-Dorthe Hestbæk og Mogens Nygaard Christoffersen.)

90 pct. af de 3-5-årige i Danmark går i en eller anden form for dagpasning. Alligevel er der ifølge SFI ikke gennemført en eneste repræsentativ undersøgelse, der grundigt over tid kan dokumentere betydningen for børn af forskelle i dagpasningens tilrettelæggelse og kvalitet. De udenlandske undersøgelser viser imidlertid, at det er kvaliteten og ikke typen af dagpasning, der spiller den store rolle. Pasning med for eksempel velkvalificeret personale og god normering i førskolealderen kan styrke kompetencer, som børn kan få gavn af i skolen og igen senere i livet ved uddannelsesvalg, erhverv, selvforsørgelsesgrad m.v. Dårlige normeringer, store børnegrupper, for lidt plads og ringe pædagogisk kompetence hos personalet har omvendt negativ indflydelse på børnenes udviklingsmuligheder ifølge de udenlandske undersøgelser. SFI's undersøgelse viser, at der er entydige indikationer på, at lav normering og stor gruppestørrelse har en negativ betydning for blandt andet børns stressniveau og sproglige udvikling (side 22).

Sygeligheden er stigende, jo flere børn der bliver passet sammen. Pladsforholdene er i den forbindelse af væsentlig betydning for sygeligheden blandt vuggestuebørn. Det er beregnet, at antallet af sygedage mindskes med omkring 10 pct. for hver kvadratmen-

ter pr. barn grupperumsarealet bliver øget. Mange børn i grupperummene, trange forhold og et utilstrækkeligt luftskifte udgør en effektiv smittespredning. Sygefraværet bliver i øvrigt mindsket, jo mere børn er ude (side 25).

I arbejdsrapporten fra SFI refereres til en undersøgelse (DTI Byggeri, 1998; Ingemansson Technology, 1998) der viser, at støjniveauet i perioder er af en sådan karakter, at Arbejdstilsynet ville have påbudt beskyttelsesforanstaltninger, hvis man havde anvendt samme regler, som gælder for arbejdspladser for voksne. Undersøgelsen omfattede støj, koncentration af CO₂ (kuldioxid), rumtemperatur og relativ luftfugtighed. Den viste, at niveauet for den gennemsnitlige støjbelastning i vuggestuerne krævede høreværn. Det var oven i købet påkrævet med høreværn efter Arbejdstilsynets regler for syv pct. af vuggestuerne, to pct. af børnehaverne og i 17 pct. af skolefritidsordningerne. For omkring en fjerdedel af vuggestuerne, næsten halvdelen af børnehaverne og en tredjedel af skolefritidsordningerne blev grænserne for kuldioxidkoncentrationen overskredet, ligesom den relative luftfugtighed blev overskredet for omkring hver femte børnehave og hver tiende skolefritidsordning. I alt er det kun 43 pct. af de danske vuggestuer, 22 pct. af børnehaverne og 15 pct. af skolefritidsordningerne, der overholder normerne for både støjniveau, koncentration af kuldioxid og den relative luftfugtighed. Børnetætheden (antallet af børn pr. kvadratmeter) er afgørende for støjniveauet. Er der mindre end tre kvadratmeter pr. barn, reduceres børnenes grovmotoriske aktivitet, der er mindre gruppeleg, og man kan i en vis udstrækning observere en mere aggressiv adfærd (side 26-27).

*Skriftlig fremsættelse***Tove Videbæk (KRF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en miljølov for børn i daginstitutioner.

(Beslutningsforslag nr. B 151).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets villige behandling.